

**A Kúria
mint másodfokú bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kf.VII.39.238/2021/4.

A tanács tagjai: Dr. Magyarfalvi Katalin
a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Cséffán József
bíró
Dr. Farkas Katalin
bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: dr. Pozderka Gábor ügyvéd
(címe)

Az alperes: Budapest Főváros Kormányhivatala
(alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Szép Eszter kamarai jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata

A fellebbezési kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Budapest Környéki Törvényszék 21.M.70.037/2020/7.

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 21.M.70.037/2020/7. számú ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen nincs helye további jogorvoslatnak.

Indokolás

Tényállás

[1] Az alperes a 2017. március 28-án kelt határozatával a felperest az általa munkaviszonyban foglalkoztatott ... biztosított által 2015. július 7-én elszenvedett halálos munkabalesete okán – a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 87. §-a és 89. § (1) bekezdése alapján – a ...1 részére 2017. március 31-ig folyósított 511.595 forint baleseti árvaellátás és 2017. április 1-jétől az ellátás folyósításáig havi 25.035 forint megtérítésére kötelezte. A határozat indokolása szerint a homlokzatszigetelési munkavégzési területen, villámhárítók rögzítése során, állványmozgatás közben – a határozatban részletezettek szerint, áramütés folytán – bekövetkezett, két munkavállaló halálát okozó munkabalesetért a felperes felelőssége fennáll, mert a munkavállalóknak felelős munkairányító nélkül, a saját elgondolásukra hagyatkozva kellett a munkát megtervezniük, elvégezniük, miután a felperes építésvezetője nem látta el őket a szükséges utasításokkal, nem határozta meg a szükséges eszközöket, megfelelő kivitelű állványt, nem felügyelte a munkájukat, holott tudott az utcai kerítésen kívül húzódó távvezeték létezéséről. A baleset megfelelő kockázatértékeléssel, a munkáltató által biztosított munkaeszközzel és technológiai utasítással, valamint a munkavállalók szakmai felügyeletével elkerülhető lett volna. A felperes nem tartotta be a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 40. § (1) bekezdésében, 42. § a) pontjában, 47. §-ában, 48. §-ában, 54. § (2) bekezdésében, (3) bekezdés a)-d) pontjaiban, (7) bekezdés a) és c) pontjaiban, valamint az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM. együttes rendelet (a továbbiakban: SzCsM-EüMr.) 6. § (1) bekezdésében, (2) bekezdés b) pontjában és a 2. számú melléklet 1. és 4. pontjaiban foglaltakat.

A kereset

[2] A felperes keresetében a határozat hatályon kívül helyezését kérte. Vitatta, hogy a határozatban felhívott jogszabályokat megsértette, kifogásolta a tényállás feltáratlanságát, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. §-a megsértését. Állította, hogy a balesethez vezető munkafolyamat (a villámhárító levezetők rögzítése) elvégzését kifejezetten megtiltotta, ezt a munkát a fővállalkozótól nem rendelte meg; hivatkozott arra, hogy a baleset kizárólag az azt elszenvedett munkavállalók munkavédelmi szabályszegésének, mulasztásainak a következménye.

[3] Az alperes keresete elutasítását kérte határozata ténybeli és jogi indokai fenntartásával, kiemelve, hogy a munkáltató a megtérítési felelősség alól csak akkor mentesülhet, ha a balesetet kizárólag a sérült elháríthatatlan magatartása idézte elő.

Az elsőfokú bíróság döntése

[4] Az elsőfokú bíróság a keresetet – a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.094/2018/6. számú végzésével elrendelt eljárásban, a Tny. 87. § (1) bekezdése, az Mvt. 2. § (2)-(3) bekezdése, 40. § (1) bekezdése, 42. § a) pontja, 48. §-a, 54. § (7) bekezdés a)-c) pontja, a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 102. § (2) bekezdése és a Ket. 50. § (1) bekezdése alkalmazásával, figyelemmel a 8/2014. (XI. 25.) KMK véleménnyel fenntartott KK 25. számú állásfoglalásában írtakra is – elutasította.

[5] A bíróság a tényállást az alperes által lefolytatott bizonyítás adatai, a munkavédelmi hatósági eljárásban felvett tanúvallomások, a munkavédelmi szakértői vélemények, a baleset kapcsán indult büntetőeljárásban meghallgatott ...6 tanúvallomása, a munkavédelmi hatósági eljárásban hozott, a felperest az Mvt. és az EüM-SzCsM. rendelkezései megsértése miatt munkavédelmi bírság megfizetésére kötelező határozat, a munkavédelmi hatósági határozat tárgyában indult perben a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által 3.M.158/2016/15. számú, a felperes keresetét elutasító ítélet, a Kúria Mfv.III.10.305/2017/4. számú, az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartó ítélete, valamint a perben a felperes indítványára meghallgatott ...3 és ...5 tanúvallomása alapján állapította meg.

[6] Az ítélet indokolása szerint ... és munkatársa (...2) munkavédelmi szabályszegései, mulasztásai hozzájárultak a balesethez, annak bekövetkeztében ugyanakkor – az igazságügyi munkavédelmi szakértő szakvéleményével is alátámasztottan – közrehatott ...3 építésvezető és ...4 munkaszervező több mulasztása is. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok (a tárgyalás anyagává tett eljárások iratai, a szakértői vélemények, ...3 büntetőeljárásban és a jelen perben, ...4 közigazgatási eljárásban, ...5 jelen perben tett tanúvallomása) alapján megállapította, hogy a felperesi munkavezetőknek már 2015. július 6-án tudomásuk volt arról, hogy a munkavállalók a villámhárító levezetők rögzítését megkezdték, lehetőségük volt arra, hogy őket a munkavégzéshez szükséges utasításokkal, munkaeszközökkel, felvilágosítással ellássák, ez azonban nem történt meg. Azt, hogy a baleset bekövetkeztében ...3 és ...4 több mulasztása is közrehatott – az ítéletben ismertetettek szerint – a rendelkezésre álló két igazságügyi szakértői vélemény is alátámasztotta.

[7] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy ...3 építésvezető 2015. június 30-án nem a perbeli, balesethez vezető munka elvégzéséhez nem járult hozzá, hanem – a magas költség miatt – mindössze ahhoz, hogy annak elvégzéséhez önjáró emelő állványt béreljen a felperes. A felperesi munkáltató felelőssége szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy a pótmunkát a fővállalkozónak írásban kellett volna megrendelnie; a lefolytatott bizonyítás alapján alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy kifejezetten megtiltotta a villámhárító levezetők rögzítésének elvégzését.

[8] A bíróság – a szakvélemények alapján – kiemelte, hogy a felperes munkavezetőinek tudniuk kellett, hogy a függőleges levezetők rögzítését épített állvány hiányában csak mobil szerelő guruló állványról lehet elvégezni, ennek ellenére munkával megbízott három munkavállalónak nem adták meg a szükséges utasítást és tájékoztatást a veszélyforrásokról, az ellenük való védekezés módjáról, az állvány áthelyezésének szabályairól és nem értesítették a fővállalkozót sem. Mindezekkel megsértették az Mvt. alperesi határozatban felsorolt rendelkezéseit. A mulasztások közrehatottak a baleset bekövetkeztében, ezért a felperes megtérítési felelőssége, figyelemmel a KK 25. számú állásfoglalásban foglaltakra is, fennáll.

A fellebbezés

[9] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, amelyben annak megváltoztatását és a keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását, valamint az alperes költségeiben való marasztalását kérte arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem megfelelően mérlegelte, ezért téves következtetésre jutott.

[10] A felperes állította, hogy a perben – az alábbiak szerint – bizonyította a mentesülését. A párhuzamos eljárásokban született tanúvallomásokból egyértelműen megállapítható, hogy a generál kivitelező és az „alperesi társaságok” között nem jött létre szerződés a balesetet okozó munkálatok elvégzésére és a felperes utasítási joggal rendelkező munkavállalói sem utasították a sérült munkavállalókat a perbeli munka elvégzésére. ...3 és ...6 beszéltek a munkálat esetleges elvégzéséről, de ...3 a szükséges munkaeszköz hiányában nem engedélyezte azt. ...6 a Monori Járásbíróság előtt folyamatban volt perben akként nyilatkozott, hogy egy brigádvezetővel tárgyalt a munka elvégzéséről, ezekről a tárgyalásokról sem a felperes ügyvezetésének, sem a munkavezetőknek nem volt tudomása. ...3 és ...4 nem brigádvezetők, a brigádvezető egy kis létszámú csoportért felel, a hivatkozott definíció leginkább ...re illik.

[11] Az elsőfokú eljárásban hivatkozott főügyészi átirat szerint nincs olyan bizonyíték, vagy levonható következtetési lehetőség, amely alapján a bíróság tényként állapíthatta volna meg, hogy a vádlottak küldték ki a dolgozókat az adott konkrét munkára, nem zárható ki ugyanis, hogy a dolgozók a munkát közvetlenül a generál kivitelezővel való megállapodás alapján végezték el. Emiatt nem állapítható meg ítéleti bizonyossággal, hogy a vádlottak olyan munkát végeztek a sértettekkel, amelyre nézve nem kaptak megfelelő munkavédelmi oktatást. A felperes szerint a fenti megállapításokat erősíti az elvégzendő munkára vonatkozó okirati bizonyítékok hiánya is. A felperes kiemelte, hogy a büntetőügyben ugyanazok a bizonyítékok álltak rendelkezésre, mint amelyek alapján az elsőfokú bíróság az ítéletét meghozta. Álláspontja szerint dogmatikailag nem lehet ráutaló magatartás, hogy a generál kivitelező és a felperes alkalmazottai egyeztettek, amelynek eredményeként a felperes nem vállalja a munkafolyamat elvégzését. Téves ezért az az ítéleti megállapítás, hogy a felperes alkalmazottjának az esetlegesen elvégzendő munkáról való tudomása ráutaló magatartásnak számít. A rendelkezésre álló tanúvallomások arra engednek következtetni, hogy a balesetben elhunyt munkavállalók a generál kivitelező utasítására végezték a munkát, amely utasítás hiányában „fekete munkának” minősül, amiért a felperes nem felel. Tévesek ezért azok az ítéleti következtetések is, hogy a munkavégzés módját és a munkavédelmet a felperesnek kellett volna megszerveznie. A felperes ezen álláspontját a büntetőeljárásban ...4 II. r. vádlott tanúvallomása megerősíti. A munkavállalók a baleset helyszínén hibajegyzék alapján javítási munkát végeztek, ...4 is ebben a tudatban, nem pedig villámhárító javítása miatt küldte őket a helyszínre. A tanúk kiemelték, hogy ... önállóan, tájékoztatási kötelezettségét elmulasztva kezdte meg a munkát, vélhetően a generál kivitelező egyik alkalmazottjának kérésére. ... vélhetően már előző nap megegyezett ...7-nal, hogy az állványt szabadítsa fel a villámhárító szerelési munka elvégzése érdekében. Ebben az esetben pedig az állapítható meg, hogy a fővállalkozó részéről megállapodás történt a sérült munkavállalóval a felperes tudta nélkül.

[12] A felperes a perbeli építkezésen végzett munkái tekintetében biztosította az Mt. 102. § és az Mvt. 2. § (2) bekezdés előírásai alapján az egészséges és biztonságos munkavégzés

feltételeit, a „fekete munka” elvállalásának ellenőrzésére a munkáltató nem köteles és mivel nincs róla tudomása, tőle nem várható el, hogy az azzal kapcsolatos munkavédelmet betartassa. A felperes ezért nem szeghetett munkavédelmi szabályt, és a KK 25. számú állásfoglalás alapján sem állapítható meg a felelőssége.

[13] A felperes – másodlagos fellebbezési kérelmét alátámasztandó – kifogásolta, hogy a bíróság a fenti tények bizonyítására meghallgatni indítványozott ...6 tanúkenti meghallgatását utóbb, miután a tanú az idézést nem vette át, mellőzte. ...6 meghallgatása annak ellenére, hogy őt más eljárásokban meghallgatták, amelyről szóló jegyzőkönyveket a felperes csatolta is, szükséges lett volna, az „egyéb” eljárások tárgya ugyanis nem azonos, a bizonyítási teher is különböző, emiatt a tanúnak feltett kérdések is eltérőek.

[14] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[15] A fellebbezés – a következők szerint – nem megalapozott.

[16] A felperes felülvizsgálati kérelmében egyrészt a per során tett, az elsőfokú bíróság által – az ítéletben részletezettek szerint, bizonyítottság hiányában – el nem fogadott tényállításokat ismételte meg, másrészt a fellebbezésében megjelölt egyes bizonyítékokra hivatkozva kifogásolta a tényállás téves megállapítását, állítva, hogy az Mt. 102. §-ában és az Mvt. 2. § (2) bekezdésében írt kötelezettségeinek eleget tett. A fellebbezésben foglalt indokok alapján a Kúria a jogerős ítéletet – a kérelem tartalmának megfelelően – a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján vizsgálta felül.

[17] A bizonyítékok értékelési kötelezettségét szabályozó Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésének vizsgálata során a Kúria már több alkalommal rámutatott arra, hogy a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. Az ilyen módon megfogalmazott szabad bírói mérlegelés korlátját – a következetes bírói gyakorlat szerint – a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettség jelenti, ugyanis a bíróság az ítéletben köteles megjelölni a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, különösen azokat, amelyeknek jelentős bizonyító erőt tulajdonított. A bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó szabály megsértése csak akkor állapítható meg, ha az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállás feltáratlan maradt, a bíróság által megállapított tényállás iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz.

[18] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az általa, valamint a perbeli baleset bekövetkezte miatt indult más (hatósági és büntető) eljárásokban széles körben lefolytatott, a felperes felelősségének megítélése szempontjából lényeges bizonyítás adatait ítéletében ismertette, a bizonyítékokat egybevetette, azokat logikusan és okszerűen mérlegelte. Az ítélet tartalmazza a megállapított tényeket, a felek kérelmeit, főbb érveit, a bíróság döntését, az alkalmazott jogszabályokat.

[19] A bíróság a döntése indokairól számot adott, ennek során megjelölte a felperes bizonyítási indítványa, az általa bejelentett tanú (...6) meghallgatása mellőzésének okát (8. old. 2. bek.), amellyel a Kúria maradéktalanul egyetért, kiemelve, hogy a büntető eljárásban meghallgatott személy büntethetőségének elévülése, ennek alapján a felperes azon

feltételezése, hogy a megtérítési eljárásban más tényállításokat tesz, mint a büntetőeljárásban, a tanúkénti meghallgatása szükségességét nem alkalmas alátámasztani.

[20] A Kúria osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját is, amely szerint a felperes Tny. 87. § (1) bekezdése szerinti felelőssége szempontjából – a rendelkezésre álló bizonyítékokra (okiratokra, szakvéleményekre és tanúvallomásokra) is figyelemmel – nem volt jelentősége annak, hogy a perbeli, balesethez vezető munkára vonatkozóan a felperes és a generálkivitelező között nem volt írásba foglalt szerződés. Az ítéletben nem szerepel olyan megállapítás, hogy a felperes és a generálkivitelező között a szerződés a felperes alkalmazottjának az „esetlegesen elvégzendő” munkáról való tudomásszerzése folytán jött létre, iratellenes továbbá a felperes azon hivatkozása is, hogy a büntető ügyben azonos bizonyítékok álltak a rendelkezésre, mint amelyek alapján a bíróságnak a jelen perben a felperes megtérítési felelőssége fennállásáról döntenie kellett. A Kúria itt utal arra is, hogy a büntetőeljárás egy korábbi szakaszában készült, a büntető eljárásban addig lefolytatott bizonyítás alapján tett ügyészi megállapításokat tartalmazó okirat szintén nem alkalmas a felperes megtérítési felelősség alóli mentesülése alátámasztására.

[21] Az elsőfokú bíróság ítéletében iratellenes megállapítás nem található; ez utóbbit egyebekben a felperes sem állította. A fellebbezésben előadott további, pusztán az alperes és a bíróság által megállapított tényállásban foglaltakkal ellentétes állításokon alapuló kifogásai alapján az ítélet érdemi felülvizsgálatára nincs lehetőség.

[22] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértése nélkül döntött a felperes keresetéről, ezért az ítéletet – a Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával – helybenhagyta.

Záró rész

[23] Az alperes a másodfokú eljárásban költségigényt nem érvényesített, ezért a Kúria e tárgyban a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján mellőzte a határozathozatalt.

[24] A Kúriának a fellebbezési eljárás illetékéről a Tny. 81. § (1) bekezdése alapján nem kellett rendelkeznie.

[25] A Kúria a fellebbezést a Pp. 340. § (5) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Cséffán József s. k. bíró, Dr. Farkas Katalin s. k. bíró